

Käytetyn veneen ostaminen – muistilista

Aluksi

Moni hankkii ensimmäisen veneensä käytettynä, mikä onkin järkevää harrastamisen alkuvaiheessa. Käytettyjen veneiden kaupassa ensikertalainenkin pärjää, kunhan pitää päänsä kylmänä ja katseen tunnetuissa tuotteissa. Avainasia on valmistautuminen: karsi vaihtoehdot vähiin tutustumalla testeihin ja mieti, millaiseen käyttöön veneen haluat. Kun tämä selviää, tiedätkin jo mitkä veneet ovat todellisia ehdokkaitasi. Keskity niihin.

Käytettyjen veneiden hankalin asia on hinta. Se käyttäytyy aivan eri tavalla kuin esim. autoissa. Veneen hinnassa viiden - kuuden ensimmäisen vuoden jälkeen vuosimalli alkaa merkitä yhä vähemmän ja kunto yhä enemmän. Myöhemmin hinta määräytyy yksinomaan kunnan eli käytännössä veneen käyttöarvon mukaan.

Periaate on, että käytetyssä veneessä käyttö ja ikä näkyvät. Siksi hinta on alempi kuin uudella ☺. Kuluneisuus ja rikkonaisuus ovat eri asioita. Jos vene tai joku sen osa on rikki, on myyjän siitä lain mukaan kerrottava, vaikka joskus monivuotinen veneenomistaja on tottunut toimimaan ja elämään sellaisen veneen ominaispiirteiden kanssa, joita ostaja ehkä pitää vikoina.

Käytetyn hintoja arvioitaessa on paljon käytetty mittari vertailla käytetyn nykyistä hintaa siihen, mitä vene maksoi uutena. Hyväkuntoinen 1980-luvun vene maksaa käytettynä nyt suunnilleen yhtä paljon kuin aikanaan uutena, suosituimmat enemmänkin (Rahan arvon aleneminen). Selvitä hintataso vertailemalla esim. eri venepörssien vastaavien veneiden hintoja, vertaamalla alkuperäiseen hankintahintaan ja vertaamalla millaisen uuden veneen samalla rahalla saisi. Hintavertailussa kannattaa muistaa, että vuosimalli, moottorivalinta, oleellinen varustus ja kunto vaikuttavat asiaan. Oleellisella varustuksella tarkoitetaan edelleen käyttökelpoista ja hyödyllistä varustusta. Vanhentuneelle (yli 5 v) elektroniikalle ei kannata laskea mitään arvoa.

Muista ero, kun veneen ostaa yksityiseltä tai firmalta. Jälkimmäinen on kuluttajansuojalainsäädännön piirissä, yksityistä se ei koske. Välittäjän tai veneliikkeen puoleen kääntyminen on turvallista, vaikka ammattilaisen valikoimasta ei ehkä todellisia löytöjä teekään. Toisaalta kaverilta ostettu vene osoittautuu usein välitysvenetä kalliimmaksi.

Käytetyt veneet myydään ”siinä kunnossa, kuin ne kaupantekohetkellä ovat”. Varaa siis paljon aikaa veneen huolelliseen tarkastukseen ja ota tarvittaessa myös asiantuntija mukaasi.

Turvallisin ostos on alle 5-vuotias, tunnettu, siistissä kunnossa oleva merkkivene, jossa ei ole tiedossa olevia vikoja ja jota on ilmiselvästi hoidettu hyvin. Tällaisilla veneillä on vakiintuneet markkinat ja niiden markkinahinta on tiedossa. Jos näkee yhtään vaivaa, voi olla varma, että ei maksa siitä liikaa. Usein voi hyvin ennustaa, mitä veneestä aikanaan saa, kun vaihtaa sen isompaan. Vaihtohan on vääjäämättä lähes jokaisella edessä. Aina parempi, jos malli on edelleen tuotannossa.

Erinomainen kohde on myös vastikään täysin kunnostettu vene. Usein ihmisiin iskee kyllästymisilmiö, kun kunnostettava vene on vienyt kaiken vapaa-ajan. Kunnostukseen mennyt työ ja raha tulevat ostajan eduksi, sillä vene ei käytettyjen markkinoilla voi olla oleellisesti muita

samanikäisiä kalliimpi. Useimmiten kannattaa valita myös tarjokkaista uusin. Hinnat vaihtelevat myös alueittain, joten uudehko hyvin varustettu vene kauempana kuumimmilta alueilta on hyvä kohde.

Aina kun löytää veneen myyjän, joka on hoitanut venettään suorastaan pedanttisen huolellisesti, kannattaa kiinnostua. Luottamusta myös herättää, kun veneen myyjä esittelee veneen historian, sille tehdyt huollot, mahdolliset telakoinnit, varustehankinnat ja korjaukset.

Syksy on erittäin hyvä aika ostaa vene – myös käytetty. Veneen voi koeajaa omassa elementissään ja kohta tapahtuvan mahdollisen noston yhteydessä voi tarkastaa pohjan ja sen mahdolliset vauriot sekä mittauttaa lujitemuoviveneen rungon kosteuden mahdollisesti etenevän osmoosin havaitsemiseksi.

Ellet ole armoitettu tee-se-itse-mies ja tunne veneitä perusteellisesti, vältä nk. kunnostusprojekteja.

Suurin osa nykyisistä veneistä tehdään lujitemuovista, jota kutsutaan kansanomaisesti lasikuiduksi. Se on havaittu erittäin kestäväksi, monipuoliseksi ja helppohoitoiseksi materiaaliksi. Sitä on myös melko helppo korjata vaurion tapahduttua. Vanhimmat, edelleen täydessä kunnossa ja käytössä olevat lujitemuoviveneet ovat yli 40 vuotta vanhoja (itselläni käytössä vene vuodelta 1974).

Metalleista tunnetuimpia materiaaleja ovat alumiini ja teräs. Alumiinista tehdään niin pienveneitä, kuin myös suuria loistojahteja ja kaikkea tältä väliltä. Mm. poliisien ja monien muiden viranomaisten käytössä on paljon alumiiniveneitä. Alumiini mielletään meillä työvenemäiseksi, kestäväksi materiaaliksi. Alumiini kestää hyvin pieniä kolhuja, mutta myös alumiinivene voi palaa tai rikkoutua ja se on huomattavan vaikea korjata alkuperäisen veroiseksi.

- Moottori on veneen heikoin lenkki. Selvitä etukäteen, onko se huollettu säännöllisesti?
- Yritä etsiä haluamastasi mallista koeajoreportti ja tutustu siihen huolellisesti.
- Omien tarpeiden kartoitus
- Käyttötarkoituksen määrittely
- Oikean kokoisen moottorin valinta
- Pienvene ei sovi avomerikäyttöön
- Matkaveneen ominaisuuksien on riitettävä kaikkiin olosuhteisiin
- Suuri bensakone on edullinen hankkia, mutta kallis käyttää
- Varmista, ettei myynnin kohde ole varastettujen listoilla (esim. poliisilta). On mahdollista, että myyjä on ostanut hyväuskoisuuttaan itse laittomaan veneeseensä esim. uuden moottorin

Paikan päällä

- Varmista omistusoikeus. Veneen voi myydä vain sen omistaja(t) tai siihen valtakirjalla oikeutettu. Omistusoikeuden toteaminen kuuluu itsestään selvästi kaupantekoon. Kysy asiaa, ellei myyjä tajua itse sitä selvittää.
- Veneen tulee olla ehjä. Muovivene ei saa rakkuloita pinnaltaan. Tutki taskulampun avulla jokainen soppi. Onko kaikki ehjää, vai näkykö murtumia, näkykö vesivuodon jälkiä, toimivatko kaikki laitteet. Tutki karilleajo jäljet, tee hajutesti, katso näkykö konekopan alla öljy- tai polttoainevuotoja?
- Huomioi, että alumiiniveneen korjaaminen tai jopa hitsaaminen on vielä vaikeampaa. Jos esim. kyljessä on painauma, sen takaisin muotoon vääntäminen heikentää rakenteita ja "väsyttää" alumiinia huomattavasti. Pienet kolhut eivät alumiiniveneessä haittaa.
- Asiantuntijaa käytettäessä kannattaa muistaa, kenelle ja kenen tarpeisiin vene tulee (Sinun, eikä asiantuntijan). Kosmeettiset viat on erotettava rakenteellisista ja ennen kaikkea arvioitava, sopiiko vene tarkoitettuun käyttöön. Asiantuntijoina veneen kuntoa arvioimassa kannattaa käyttää ammattilaisia, esimerkiksi vakuutusyhtiöiden hyväksymiä veneenkorjaajia, jotka tuntevat rakenteelliset viat. Se maksaa, mutta kalliin veneen kanssa se kannattaa! Venetarkastajiin saa yhteyden esim. Venealan keskusliiton FINNBOATin kautta.
- Veneen omistussuhde voidaan varmentaa pyytämällä myyjältä useita asiakirjoja kuten:
 - edelliset kauppakirjat ja niihin liittyvät maksukuitit
 - vakuutustodistukset
 - rekisteritodistus
 - veneen ylläpitoon ja huoltoon liittyvät laskut ja kuitit
 - mahdolliset katsastustodistukset
- Ryömi ja tarkista kaikki mahdolliset luukut ja kolot läpi.
- Kokeile heiluttamalla kaikki mahdolliset kiinnitykset.
- Työnnä kätesi kaikkiin pimeisiin koloihin 😊, missään ei pitäisi olla märkää tai hometta.
- Käytettyä venettä ostaessa on hyvä muistaa, että jonkin asteiset korjaustyöt ovat lähes väistämättömät
- Yritä pysyä rauhallisena ja arvioida venettä mahdollisimman tunteettomasti. 😊
- Pienet kolhut ja kosmeettiset vauriot kuuluvat asiaan

Tarkasta nämä

- Pohja. Lasikuituveneeseen pohjassa ei saa olla nestettä sisältäviä rakkuloita (ns. lasikuituruton mahdollisuus). Itsepaikatut kolhut lasikuituveneissä erottaa pinnoitteen, eli gelcoat in väri vaihteluista tai pinnan epätasaisuuksista. Valoa vasten havaitsee pienimmätkin reiät.
- Tarkista erityisesti vesilinja veneen perässä, koska monet veneet kelluvat perämoottorin vuoksi perä syvemmällä, kuin mihin mahdollinen pohjamaali riittää.
- Veneen pohjaa kannattaa koputella sieltä täältä, etenkin kölin juuresta ja läpivientien ympäriltä. Terveen lujitemuovin selkeän napsahduksen erottaa nk. delaminoituneen pinnan särähtävästä tai tumpatusta äänestä.
- Runko ulkopuolelta
- Perä, peräpeili
- Paapuurin kylki
- Styyrpuurin kylki
- Keula ja keularauta
- Hiushalkeamat
- Parraslista
- Uimatason kiinnitys
- Kansi
- Helat ja niiden kiinnitys
- Liukastuksenesto
- Kiinnitysjärjestelyt
- Luukut/saranat
- Kaiteet, kaidetolpat
- Venttiilit
- Tuulilasit ja niiden tiivisteet
- Runko sisäpuolelta
- Laipioiden ja rungon liitokset
- Laipioiden ja kansirakenteen liitos
- Kannen ja rungon liitos
- Jäykisteet ja vahvikkeet
- Läpiviennit
- Pilssi. Pilssin tulee olla kuiva, eikä laminaatissa saa olla halkeamia. Mahdolliset kölipultit eivät saa olla ruosteessa. Kivilleajo reilummalla vauhdilla rikkoo runkoa yleensä kölin takareunan kohdalta.
- Avattavat ikkunat ja luukut
- Vuotojäljet
- Maadoitukset
- Polttoainejärjestelmä
- Sähköt
- Kojetaulu ja sen sähköliitokset
- Venetiedot, joista ainakin:
 - Rungon numero
 - Rekisterinumero

- Ohjausjärjestelmä
- Kaapelien/vaijerin kunto
- Ratti, kiinnitys
- Ohjauskaapeli
- Akku/akut (suositeltavaa tehdä rasiustesti) ja niiden kiinnitys
- Valaistus
- Johtimet
- Kulkuvalot
- Pääkatkaisin
- Tyhjennyspumppu
- Puupinnat, -listat ja lakkapinnat
- Tulensammuttimet
- Köydet. Köysiä voi aina vaihtaa edullisesti, jos vene on muuten hyvässä kunnossa.
- Lepuuttimet
- **Moottori, josta:**
 - ✓ Huoltohistoria
 - ✓ Valmistenumero
 - ✓ Oikea rikipituus. Yleisesti moottorin nk. kavitaatiolevyn tulee ajoasentoon laskettuna olla suurin piirtein veneen pohjan kanssa tasassa.
 - ✓ Kuuntele moottorin ääniä eri kierroksilla, vaihde eteen ja taakse kytkettynä ja etenkin täys-kiihdytyksen aikana. Äänen tulee olla tasainen ilman sivuääniä.
 - ✓ Nk. kuolleen miehen katkaisimen toiminta
 - ✓ Oikea teho suhteutettuna veneen suositukseen ja perän kantavuuteen. Tarkista myös perän kelluvuus silmämääräisesti, kun vene on vesillä.
 - ✓ Bensatankin kunto, sen tiivisteet, mahdollinen ilmaruuvi ja polttoainesuodatin
 - ✓ Tarkasta moottoriöljyt tarkistustikulla jos nelitahti (kun moottori on lämmin), öljysäiliöstä silmämääräisesti jos tuorevoitelu-kaksitahti. Öljyn määrä ja laatu kertovat paljon moottorin kunnosta.
 - ✓ Tarkasta vaihteistoöljyn laatu (!!). Jossain on vuoto, tai öljyjä ei ole vaihdettu vuosiin, jos se on vaalean väristä.
 - ✓ Tarkasta tulppien kunto, ne kertovat paljon moottorin kunnosta.
 - ✓ Maalipinnan halkeamat, mahdolliset korjausjäljet
 - ✓ **Potkuri (!!),** josta mahdolliset kolhut, korjausjäljet ym. Pienikin kolhu potkurissa aiheuttaa suurta rasitusta vaihteistolle ja kampiakselille. Jos mahdollista, irrota potkuri ja tarkista akselin rasvan kunto
 - ✓ Kaikki sähköiset toiminnat (esim. trimmi, kippi ym.)
 - ✓ Kaukosäätö, sen kiinnitys ja sujuva toiminta
 - ✓ Sinkkianodi
 - ✓ Moottoritalan siisteys
 - ✓ Mahdollinen varapotkuri

Koeaja vene erittäin huolellisesti! Erilaisissa tuuliolosuhteissa, vastatuuleen, myötätuuleen, sivutuuleen, eri tavoilla kuormattuna, eri nopeuksilla, yksin, kaksin, molemmat perässä, kamat mukana, kiihdytyksissä ja tiukoissa käänöksissä (järki mukana). Haukkaako potkuri helposti ilmaa? Onko veneen liukukynnys todella selvä? Kuuntele moottoria ja sen toimintoja, tunnustele ohjausta huolellisesti. Ohjaus on yleensä jäykempi ennen liukunopeuksia, varsinkin nk. NoFeedBack-ohjausjärjestelmissä. Kokeile kaikkia varusteita vesillä. Kokeile kääntää vene nopeasti paikallaan, molempiin suuntiin. Kuuntele veneestä kuuluvia kolahduksia ja natinoita aallokossa. Sammuta moottori pienessä vauhdissa ja kuuntele pelkkiä runkoääniä. Suorita useita kiihdytyksiä. Veneen ollessa paikallaan kokeile varovasti kuinka laidalla siinä voi turvallisesti seistä. Roiskiiko vene vettä sisälle jo pienessä aallokossa? Pysyikö vene tiiviinä koeajon jälkeen?

Miellyttääkö vene silmääsi? Onko se mielestäsi kaunis? ☺

Kun ostopäätös on tehty

- Tee kauppakirja: <http://venenetti.fi/s/files/Oppaat/13kauppakirja.pdf>
- Kirjallinen sopimus myyjän kanssa
- Luettelo hintaan sisältyvistä varusteista
- Toimitusaika ja paikka
- Älä tee ostopäätöstä ilman koeajoa!
- Jätä 10–20 % kauppasummasta loppusuorituksesi, toisen koeajon jälkeen maksettavaksi, kun vene on itselläsi ja sen kunto on lopullisesti varmistunut kauppakirjan mukaiseksi (kaikki eivät tähän suostu).

Kun vene on laiturissa / pihassa

- Jos moottoriteho on yli 20hv tai pituus yli 5,5m, rekisteröi veneesi: <http://www.maistraatti.fi/> (n. 30€). Suosittelemme rekisteriönnän laminoimista.
- Nauti! Vahaa ja hifistele! Ota hyöty rahallisesta panostuksestasi irti! Käytä venettä, älä jätä sitä vain heinäkuun helteiden iloksi!